

UZASADNIENIE

Decyzją numer (...) z dnia 13 lipca 2016 roku. , Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. stwierdził, że V. Z. , z tytułu wykonywania pracy, na podstawie umowy o świadczenie usług u płatnika składek (...) J. D. z siedzibą w S. , podlega ubezpieczeniom społecznym, tj. emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu, w okresie od dnia 9.03. 2015 r. do dnia 10.04. 2015 roku , a także określił miesięczne podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia za te okresy:

- na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe:

za miesiąc 04/2015 r. – 2000,00 zł,

- na ubezpieczenie zdrowotne:

za miesiąc 04/2015r. - 1774,80 zł,

- składka na ubezpieczenie zdrowotne – 159,73 zł. .

W uzasadnieniu decyzji ZUS wskazał, że organ rentowy w okresie od 23 .02. 2016 r. do 25.03. 2016 r. przeprowadził kontrolę m.in. prawidłowości i rzetelności obliczania składek na ubezpieczenia społeczne i innych składek , do których pobierania zobowiązany jest ZUS oraz zgłaszania do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego u płatnika składek (...) J. D. . W wyniku kontroli ustalono, że płatnik składek zawarł z V. Z. umowę cywilnoprawną , nazwaną umową o dzieło. W dniu 9.03.2015r. której przedmiotem było: Budowa Ł. – montaż konstrukcji stalowych kratownice w ilości 3 sztuk w osi B1 do B4 , w okresie od 9.03.2015r. do 10.04.2015r. W treści umowy , strony zawarły postanowienia: , że do wykonania dzieła Zamawiający wyda Wykonawcy, na jego żądanie, wszelkie niezbędne materiały i narzędzia, Wykonawca zobowiązuje się , po zakończeniu dzieła, rozliczyć z otrzymanych materiałow a i narzędzi oraz zwrócić te, których nie zużył do wykonania, najpóźniej do dnia wydania dzieła, odbiór dzieła nastąpi w siedzibie Zamawiającego, dojazd samochodem zamawiającego,

Z tytułu zawartej umowy V. Z. osiągnął przychodu 2000 zł – w 4/2015.

Płatnik nie dokonał zgłoszeń . ubezpieczonego do ubezpieczeń społecznych: emerytalnego, rentowego i wypadkowego oraz ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu wykonywania umowy cywilnoprawnej.

W trakcie kontroli przedłożono zawartą pomiędzy płatnikiem i ubezpieczonym - umowę o dzieło.

Zdaniem organu rentowego, ta umowa, pomimo nazwania jej, umową o dzieło, jest umową o świadczenie usług, do których stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego o zleceniu.

/decyzja k. 1-2 akt ZUS/

Płatnik składek - (...) Fabryka (...) z siedzibą w S. – J. D. , złożył w dniu 2 września 2016 roku odwołanie od wymienionej decyzji, zaskarżając ją w całości oraz wnosząc o jej zmianę .

Zaskarżonej decyzji zarzucił naruszenie prawa materialnego:

- art. 627 k.c. poprzez błędne zinterpretowanie zawartych umów o dzieło jako umów o świadczenie usług, do których stosuje się przepisy kodeksu cywilnego dotyczące zlecenia,

- art. 6 ust. 1 pkt 4 , art. 12 ust. 1, art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych .

/odwołanie k. 2-5 /

W odpowiedzi na odwołanie, która wpłynęła do Sądu w dniu 3 października 2016r. , organ rentowy wnosił o oddalenie odwołania, przytaczając argumentację jak w uzasadnieniu skarżonych decyzji.

/odpowiedź na odwołanie k. 6-8 /

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. D. prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą (...) Fabryka (...) z siedzibą w S. której przedmiotem jest produkcja maszyn do warzyw i owoców oraz budowa konstrukcji stalowych – projektowanie i wykonawstwo obiektów, takich jak hale produkcyjne , hale magazynowe i hale sportowe **od 1981r..**

/okoliczności bezsporne/

V. Z. jest obywatelem Ukrainy. Urodził się (...) na terytorium Ukrainy.

/okoliczności bezsporne/

W dniu 9 marca 2015 r. pomiędzy płatnikiem składek - (...) Fabryka (...) z siedzibą w S. – J. D. , zwaną Zamawiającym, zawarta została z V. Z. zwanym Wykonawcą, umowa o dzieło numer (...). Przedmiotem umowy był **montaż konstrukcji stalowych – kratownic, w ilości 3 sztuki w osi B1 do B4 na terenie (...) Ł..** Do wykonania dzieła Zamawiający wyda Wykonawcy, na jego żądanie, wszelkie niezbędne materiały i narzędzia. Za wykonanie dzieła, strony ustaliły wynagrodzenie 2000 zł., płatne po wykonaniu dzieła.

Strony ustaliły termin rozpoczęcia wykonania dzieła na dzień 9.03.2015r. a termin zakończenia 10.04. 2015 r.

Przed przystąpieniem **do montażu**, który był przedmiotem umowy zawartej przez V. Z. (1) , elementy konstrukcji , podlegały innym procesom technologicznym, wykonywanym przez inne osoby: spawanie i następnie - malowanie. Te elementy procesu – zostały zakończone – odbiorem technicznym tychże elementów i bez nich V. Z. nie mógłby przystąpić do realizacji swojej umowy. Montaż konstrukcji stalowych odbywał się na Budowie Ł. w W.. Czynności , wykonywane przez V. Z. (2) polegały tylko na montażu elementów stalowych – kratownic w ilości 3 sztuki w osi B1- do B4 . Montaż stanowił odrębną czynność do wykonania, mającą samodzielny charakter i samodzielny byt w rzeczywistości technologicznej konstrukcji – realizowanej przez (...). . Elementy konstrukcyjne zostały dostarczone przez płatnika. V. Z. wykonywał czynności bez nadzoru, bez rygoru czasowego – w elastycznym czasie . Kierownik dokonał oceny prawidłowości wykonanych prac, **po ich zakończeniu** . W przypadku – V..Z. **nie było wady w wykonaniu** , ani usterek technicznych , ale , gdyby [hipotetycznie] takie wystąpiły, V. Z. musiałby je poprawić , gdyż ,w przeciwnym wypadku – montaż nie byłby odebrany przez kierownika i brak , byłoby podstaw do wypłaty wynagrodzenia. . **Wynagrodzenie otrzymał po wykonaniu dzieła**, po przedstawieniu rachunku .

Płatnik zaangażował wielu Wykonawców z Ukrainy, zawierając z nimi krótkotrwałe umowy o dzieło.

/umowa o dzieło k. 5 akt ZUS, zeznania świadka A. S. e-protokół rozprawy z dnia 20.03.2017r. , płyta CD k.52, protokół pisany k. 50/

W dniu 10.04.2015r. V. Z. przedstawił rachunek za wykonanie dzieła na kwotę 2000 zł., z uwzględnieniem potrąconej zaliczki na podatek dochodowy 400 zł., pozostawiając kwotę do wypłaty 1600 zł.

Kwotę tę zatwierdziła - specjalista ds. (...) i kwota została wypłacona .

/rachunek k. 5 akt ZUS/

Płatnik nie dokonał zgłoszenia V. Z. (2) do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego .

/okoliczność bezsporna/

V. Z. po wykonaniu umowy , opuścił Polskę .

/zeznania świadka A. S. e-protokół rozprawy z dnia 20.03.2017r. , płyta CD k.52, protokół pisany k. 50/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty znajdujące się w aktach sprawy, w tym akta organu rentowego. Dokumenty te nie były kwestionowane w toku postępowania przez żadną ze stron, a zatem stanowią w pełni wiarygodne źródło dowodowe oraz w oparciu o zeznania świadka A. S. , dyrektora generalnego, zatrudnionego u płatnika. Wiarygodność zeznań świadka nie została podważona w niniejszej sprawie.. A. S. prywatnie jest córką J. D..

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie, wniesione od zaskarżonej decyzji, jest zasadne i podlega uwzględnieniu.

Zgodnie z **art. 6 ust. 1 pkt 4 i art. 12 ust. 1 w zw. z art. 13 pkt 2** ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2016 roku, poz. 963 ze zm.) obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu podlegają osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia. Osoby te podlegają obowiązkowo wymienionym ubezpieczeniom od dnia oznaczonego w umowie jako dzień rozpoczęcia jej wykonywania do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia umowy.

W rozpoznawanej sprawie spór dotyczył kwalifikacji prawnej umowy, jaką płatnik - J. D., zawarł z V. Z. . Kwestią sporną było, czy strony istotnie zawarły umowę o dzieło, nie rodzącą obowiązku ubezpieczenia społecznego, czy też zawarły umowę o wykonanie usług, do której stosuje się przepisy o umowie zlecenia, stanowiącą tytuł do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych.

Na wstępie wskazać należy, że umowa zlecenia i umowa o dzieło to podstawowe kontrakty usługowe, konkurencyjne w stosunku do umowy o pracę.

Pamiętać należy, że ocena charakteru umowy zależy nie od jej nazwy, ale od rzeczywistej treści oraz celu i zgodnego zamiaru stron /art. 65 § 2 k.c./

Prawidłowe ustalenie, czy dana umowa jest umową o dzieło czy też umową zlecenia, wymaga określenia, na podstawie jej treści, istoty obowiązków umownych, jakie jedna ze stron, przyjmuje do wykonania.

Zgodnie z **art. 627 k.c.** przez umowę o dzieło przyjmujący zamówienie zobowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła, a zamawiający do zapłaty wynagrodzenia. Przedmiotem tej umowy jest zatem zobowiązanie do wykonania określonego dzieła, a umowa ta jest umową rezultatu.

Z kolei **art. 734 § 1 k.c.** stanowi, że przez umowę zlecenia przyjmujący zlecenie zobowiązuje się do dokonania określonej czynności prawnej dla dającego zlecenie. Przedmiotem tej umowy jest dokonanie określonej czynności faktycznej, która nie musi prowadzić do osiągnięcia indywidualnie oznaczonego rezultatu. Chodzi tu zatem o umowy zobowiązujące do dokonania jednej lub wielu czynności faktycznych (także stałego ich dokonywania). Jest to, w przeciwieństwie do umowy o dzieło, umowa starannego działania.

W myśl **art. 738 § 1 k.c.** przyjmujący zlecenie może powierzyć wykonanie zlecenia osobie trzeciej tylko wtedy, gdy to wynika z umowy lub ze zwyczaju albo gdy jest do tego zmuszony przez okoliczności. W wypadku takim obowiązany jest zawiadomić niezwłocznie dającego zlecenie o osobie i o miejscu zamieszkania swego zastępcy, a w razie zawiadomienia odpowiedzialny jest tylko za brak należytej staranności w wyborze zastępcy.

Nie ulega wątpliwości, że przepisy o zleceniu nie mają zastosowania do czynności będących przedmiotem umowy o dzieło, bowiem wykonanie dzieła, zgodnie z prezentowanym w doktrynie poglądem, nie mieści się w pojęciu usługi, w rozumieniu **art.750 k.c.**

W odróżnieniu od umowy zlecenia, umowa o dzieło wymaga, aby starania przyjmującego zamówienie, doprowadziły w przyszłości do konkretnego, indywidualnie oznaczonego rezultatu. Tymczasem umowa zlecenia takiego rezultatu - jako koniecznego do osiągnięcia - nie akcentuje. Elementem wyróżniającym dla umowy zlecenia nie jest zatem wynik, lecz starania podejmowane w celu osiągnięcia tego wyniku.

Dokonując kwalifikacji konkretnej umowy należy w pierwszej kolejności badać, czy świadczenie, będące przedmiotem zobowiązania, ma cechy dzieła. Dzieło stanowi zawsze zjawisko przyszłe, jest czymś, co, w chwili zawarcia umowy nie istnieje, lecz ma dopiero powstać w jakiejś określonej przyszłości. **Rezultat, na jaki umawiają się strony, musi być z góry określony i może przyjmować zarówno postać materialną jak i niematerialną.** Cechą konstytutywną umowy o dzieło jest, aby rezultat ten był obiektywnie osiągalny i w konkretnych warunkach pewny.

W umowie o dzieło chodzi zawsze o osiągnięcie umówionego rezultatu, niezależnie od rodzaju i intensywności świadczonej w tym celu pracy i staranności. Tymczasem umowa o świadczenie usług jest umową starannego działania, jej celem jest wykonywanie określonych czynności, które nie muszą zmierzać do osiągnięcia rezultatu.

Kolejną cechą umowy o dzieło jest **brak stosunku zależności** lub podporządkowania pomiędzy zamawiającym a przyjmującym zamówienie. Sposób wykonania dzieła pozostawiony jest w zasadzie swobodnemu uznaniu przyjmującego zamówienie, chyba, że przedmiot dzieła, będącym aktem twórczym złożonym, wymaga koordynacji w celu jego powstania. Ważne jest, aby dzieło miało przymioty ustalone w umowie lub wynikające z charakteru danego dzieła. Przyjmujący zamówienie nie ma także, co do zasady, obowiązku osobistego wykonania dzieła, chyba że wynika to z umowy lub charakteru dzieła (np. dzieło artystyczne). Ryzyko nieosiągnięcia rezultatu zawsze obciąża przyjmującego zamówienie. Przy czym odpowiedzialność przyjmującego zamówienie, w wypadku nieosiągnięcia celu umowy, jest odpowiedzialnością za nieosiągnięcie określonego rezultatu, a nie za brak należytej staranności.

Przedmiotem umowy o dzieło jest doprowadzenie do weryfikowalnego i jednorazowego rezultatu, zdefiniowanego przez Zamawiającego w momencie zawierania umowy. Dzieło jest wytworem, który, w chwili zawierania umowy nie istnieje, jednak jest w niej – „z góry” przewidziany i określony, w sposób wskazujący na jego indywidualne cechy (taki pogląd został przedstawiony m. in. w wyroku Sądu apelacyjnego w Gdańsku z dnia 4.11.2015r. III AUa 875/15)

Nie ulega wątpliwości, że przepisy o zleceniu nie mają zastosowania do czynności będących przedmiotem umowy o dzieło, bowiem wykonanie dzieła, zgodnie z prezentowanym w doktrynie poglądem, nie mieści się w pojęciu usługi w rozumieniu art.750 k.c.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, przyznać należy racje płatnikowi składek – (...) Fabryce (...) z siedzibą w S. – J. D., że sporna umowa istotnie stanowi umowę o dzieło, nie tylko dlatego, że taka była rzeczywista wola ich stron, ale przede wszystkim dlatego, że, zawarta i wykonywana, umowa posiada, przeważającą ilość elementów konstruujących dzieło w rozumieniu prawnym.

Z dokonanych ustaleń wynika, że przedmiotem zawartej, z V. Z., umowy o dzieło, było osobiste wykonywanie **montażu elementów stalowych – kratownic w ilości 3 sztuki w osi B1- do B4 na Budowie Ł. w W..** Przed przystąpieniem **do montażu**, który był przedmiotem umowy zawartej przez V. Z. (1), elementy konstrukcji, podlegały innym procesom technologicznym, wykonywanym przez inne osoby: spawanie i następnie - malowanie. Te elementy procesu – zostały finalnie – na tym etapie procesu technologicznego - zakończone – odbiorem technicznym; bez ich zakończenia - V. Z. nie mógłby przystąpić do realizacji swojej umowy. Czynności, wykonywane przez V. Z. (2) polegały tylko na **montażu elementów stalowych – kratownic w ilości 3 sztuki w osi B1- do B4 na Budowie Ł. w W..** Czas wykonywania tego, określonego w umowie rezultatu, został ściśle, w umowie określony: 9.03.2015r. do 10.04.2015r. I był on, jak wynika z zeznań dyrektora generalnego – uwarunkowany właściwościami tego dzieła [tylko – montaż; żadne, inne czynności]. Montaż stanowił odrębną czynność do wykonania, mającą samodzielny charakter i samodzielny byt w rzeczywistości technologicznej konstrukcji – realizowanej przez (...). V. Z. wykonywał czynności bez nadzoru, bez rygoru czasowego – w elastycznym czasie. Kierownik dokonał oceny prawidłowości wykonanych prac, **po ich zakończeniu**. W przypadku – V..Z. **nie było wady w wykonaniu**,

ani usterek technicznych , ale , gdyby [hipotetycznie] takie wystąpiły , V. Z. musiałyby je poprawić. **Wynagrodzenie otrzymał po wykonaniu dzieła**, po przedstawieniu rachunku .

A zatem , jak wynika z dokonanych ustaleń, spełnione zostały , w przedmiotowo-podmiotowym stanie faktycznym, wszystkie cechy umowy o dzieło to znaczy:

1. przedmiot umowy został jednoznacznie, precyzyjnie, szczegółowo, określony w umowie - jako oczekiwanie , nieistniejącego , jeszcze w chwili zawarcia umowy, rezultatu czyli rezultatu w postaci montażu elementów stalowych – kratownic w ilości 3 sztuki w osi B1- do B4 na Budowie Ł. w W.;

2. **brak stosunku zależności** lub podporządkowania pomiędzy zamawiającym a przyjmującym zamówienie;

3. sposób wykonania dzieła pozostawiony został wykonawcy – V. Z. , mając na uwadze, że przedmiot dzieła, został wprost, precyzyjnie , konkretnie ustalony, określony, w umowie: montaż elementów stalowych – kratownic w ilości 3 sztuki w osi B1- do B4 na Budowie Ł. w W.;

4. wykonane dzieło miało przymioty ustalone w umowie [czyli zostało wykonane , zgodnie z celem , określonym w umowie] , gdyż ostatek przyjęte przez kierownika ;

5. **ryzyko nieosiągnięcia rezultatu obciążało** – wprost przyjmującego zamówienie; jak wynika z zeznań dyrektora generalnego A. S., w przypadku – V..Z. **nie było wady w wykonaniu** montażu, ani usterek technicznych , ale , gdyby [hipotetycznie] takie wystąpiły , V. Z. musiałyby je poprawić , gdyż ,w przeciwnym wypadku – montaż nie byłby odebrany przez kierownika i brak , byłoby, podstaw do wypłaty wynagrodzenia. A zatem – **byłaby to wprost** – odpowiedzialność - przyjmującego zamówienie, za nieosiągnięcie celu umowy, czyli odpowiedzialności za nieosiągnięcie określonego rezultatu, a nie za brak należytej staranności.

6. jak wynika z zeznań dyrektora generalnego , V. Z. osobiście wykonał montaż elementów stalowych – kratownic w ilości 3 sztuki w osi B1- do B4 na Budowie Ł. w W. , objęty przedmiotową umową w okresie wskazanym w umowie , a fakt, że montaż stanowił element prac w ramach procesu technologicznego – który w całości realizował płaćnik, nie pozbawia cech umowy o dzieło - umowy realizowanej przez V. Z.. Jak zeznała dyrektor generalny , płaćnik zaangażował wielu Wykonawców z Ukrainy, zawierając z nimi krótkoterminowe umowy o dzieło. I , jak wynika z dokonanych ustaleń, po wykonaniu – swojej umowy V. Z. – opuścił Polskę . I , zdaniem Sądu Okręgowego, zgodnie z prawem jest powierzenie wykonania – fragmentu procesu technologicznego , w tym przypadku - montażu elementów stalowych – kratownic w ilości 3 sztuki w osi B1- do B4 na Budowie Ł. w W. - wykonawcy , na podstawie umowy o dzieło – i nie oznacza to braku odpowiedzialności Wykonawcy – V. Z. , za niewykonanie, zawartej z płaćnikiem – umowy w zakresie potencjalnego niewykonania umowy rezultatu.

7. przedmiotem, tej – konkretnej umowy o dzieło z dnia 9.03.2015r. , był montaż elementów stalowych – **kratownic w ilości 3 sztuki w osi B1- do B4** na Budowie Ł., a zatem przedmiotem wprost - [było] jest doprowadzenie do **weryfikowalnego i jednorazowego rezultatu** , zdefiniowanego przez Zamawiającego w momencie zawierania umowy. Dzieło było wytworem, który , w chwili zawierania umowy nie istniał [montaż 3 sztuk kratownic w osi Ba-B4] , jednak był w niej [umowie – o dzieło] – „z góry” przewidziany i określony , w sposób wskazujący na jego indywidualne cechy.

Z dokonanych ustaleń wynika, że w przedmiotowej sprawie – strony umowy o dzieło zmierzały do osiągnięcia konkretnego rezultatu , który, wprost, był uzależniony od wykonania przez V. Z. montażu elementów stalowych – kratownic w ilości 3 sztuki w osi B1- do B4 na Budowie Ł. w W. w określonym , w umowie , przedziale czasu – a zatem V. Z. , w przedmiotowo-podmiotowym stanie faktycznym , dotyczącej tylko tej , rozpoznawanej w tym postępowaniu – umowie o dzieło – wykonywał czynności na podstawie tej umowy o dzieło i nie podlega obowiązkowi ubezpieczenia w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 4, art. 12 ust. 1 i art. 13 pkt 2 cyt. Ustawy systemowej.

(analogiczne rozumowanie przeprowadził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25.10.2016r. w sprawie I UK 471/15)

Mając powyższe na względzie, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi organu rentowego, wyrażając zgodę na wypożyczenie akt ZUS, oraz płatnikowi